

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

De laatste vijand heeft niet het laatste woord

„De laatste vijand, die ontroond wordt, is de dood,” I Kor. 15 : 26.

Diskussie over de dood

Over de dood wordt de laatste tijd veel gesproken en geschreven. Men poneert: de dood verandert. Onder deze merkwaardige titel is onlangs een boekje verschenen. In de inleiding kan men lezen: „Voor mensen gaat het er uiteindelijk niet om, wat de dood is, maar wat mensen denken, dat hij is. Het gaat niet om de dood, maar om de menselijke doodswachting. En eigenlijk moet men nog een stap verder gaan, het gaat niet zozeer om die verwachtingen zelf als wel om de invloed, die zij uitoefenen op het menselijk leven. De dood heeft slechts betekenis voor ons in zoverre hij invloed uitoefent op ons leven.”¹⁾ Hier domineert dus de menselijke visie op de dood en komt de waarheid over de dood en het sterven finaal op de achtergrond. **Hier staat wat de mens denkt centraal en niet wat God zegt.** Het bovengenoemde boekje is dan ook een uitgave van het Humanistisch Verbond!

Voorts is het bekend hoe een man als Prof. dr. H. M. Kuitert stelt, dat de dood bij het leven behoort. Men zal het-moeten-sterven dienen te aksepteren als behorend tot het mens-zijn en via modernisering van de benadering van de dood als vanzelf gaan honoreren als element van de goede schepping. Door middel van het sterven wordt het mens-zijn voltooid. We moeten van de gedachte af, dat er een tijd zou zijn geweest, dat de dood er niet was. Met die stelling kan de bioloog niets beginnen en de theoloog moet niet schromen daaruit de nodige konsekventies te trekken. Geen dood zonder leven, en geen leven zonder dood. Leven teert op een substraat van gestorven leven.²⁾

Maar steeds weer duikt de vraag op: Hoe spreekt de Schrift?

Er staat dan toch maar in Romeinen 5 : 12: „Daarom, gelijk door één mens de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgedaan, omdat allen gezondigd hebben;”

„Dat wat in Rom. 5 wordt gezegd wil ons duidelijk maken, dat de dood niet met de schepping zelf gegeven is. Dat de dood niet één kant van het menselijk bestaan als zodanig is, zoals het „leven” een andere kant van datzelfde menselijke bestaan zou zijn. Dit mogen de biologen van de planten en de dieren zeggen (naar het inzicht, dat zij **tegenwoordig** in dat aspect van de wonderlijke werkelijkheid hebben, dat zij onderzoeken in hun speciale vakwetenschap), van de mens staat er duidelijk, dat de dood niet tot zijn bestaan, zoals de Schepper het schiep, behoort. Dat hij — de dood — is binnengekomen. De dood is **ingedrongen**. Hij is ingedrongen als een eerst vreemd element. De dood hoort er niet bij. Die woelt en wroet waar hij niet behoort te zijn —. Daarom wordt hij in I Cor. 15 „vijand” genoemd.”³⁾

Het hooglied der opstanding

Zo heeft men I Korinthiërs 15 getypeerd. Paulus zingt met een pastoraal bewogen hart een lofzang op Christus' Verrijzenis. Dat deed hij maar niet zo in het wilde weg! Nee, het was gemotiveerd. Het was gebleken, dat in de Korinthische gemeente het evangelie van de opstanding der doden bij sommigen niet of nauwelijks wortel geschoten had. Dat was een kwalijke zaak! Want die boodschap was hun wel terdege verkondigd! Maar al spoedig waren er sommigen, die beweerden, dat er geen opstanding der doden was. De gemeente te Korinthe bestond voor het grootste deel uit christenen, die voorheen heidenen geweest waren. Deze mensen waren opgegroeid in het gedachtenklimaat van het oude Griekse heidendom. En dat werkte lange tijd na. De volgende mening betreffende het begin en het einde van het menselijke leven had post gevat: Als een mens ter wereld kwam, werd de vóór de geboorte in andere gewesten reeds bestaande „ziel” in het aardse lichaam ingesloten. En bij het sterven werd deze „gekooide vogel” weer uit het aardse lichaam bevrijd en keerde de ziel terug naar het hemelse vaderland en liet daarbij het „lichaam” en heel het aardse leven, dat in het lichaam geleefd was, voorgoed achter. **Men was zodoende helemaal niet gesteld op een opstanding der doden!** Want dan zou die „ziel” uit die hogere sferen weer moeten terugkeren naar het lagere aardse leven. En dat was dus een enorme achteruitgang! Door deze griekse filosofie bleken die Korinthiërs beïnvloed te zijn. En als Paulus dat merkt, grijpt hij naar de pen en dicht als ware pastor het hooglied der verrijzenis. Hij laat duidelijk zien, dat de loochening van de opstanding der doden op de jongste dag een absolute streep betekent door de feitelijke boodschap van Pasen. **En met Pasen staat of valt het hele evangelie!**

Als we zo alles wat Paulus achtereenvolgens in I Kor. 15 opsomt, nagaan, ontdekken we, dat hij plotseling zichzelf in zijn redebeleid onderbreekt. Hij uit een kreet: „Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als Eersteling van hen, die ontslapen zijn.”

Dat is niet iets wat betoogd en bewezen kan worden; het kan alleen verkondigd worden (Van Ruler). Zoals vroeger in de aanbidding van de eerste rijpe halmen van de oogst, los tot garf bijgehouden, in belofte de hele oogst begrepen was, zo komt de Opstanding van Christus aan alle ware christgelovigen vast en zeker ten goede!

De functie van de dood veranderd

De Bijbel vertelt ons, wat de uitwerking van de dood van Christus is. Hij heeft aan het kruis op Golgotha de geestelijke, de tijdelijke en de eeuwige dood overwonnen! En door Zijn dood heeft Hij de duivel, die de macht over de dood bezat, ontroond en allen bevrijd, die gedurende hun hele leven door angst voor de dood tot slavernij gedoemd

waren (Hebreeën 2 : 14, 15). De dood is nu de slaaf van Christus geworden. Christus bedient Zich van de dood. **Die dood moet, om zo te zeggen, als een jachthond de buit aandragen!**

Paulus citeert op triomfantelijke manier de profeet Hosea, al is het in een eigen apostolische vormgeving: „Dood, waar is uw overwinning? Dood, waar is uw prikkel?”. De dood wordt hier voorgesteld als een insect met giftige angel. Maar de dood is zijn angel kwijt. Hij is nu ontwapend. Hij heeft geen werkelijke macht meer tegen ieder, die in Christus Jezus is. Waar de zonde nog is, moet de dood wel komen en hij komt ook, maar Christus stelt via de dood de Zijnen onder Zijn hoede. De dood is voor de gelovigen een doorgang tot het eeuwige leven.

Het karakter van de dood is niet veranderd

Maar mèt dat al is de dood als zodanig toch een vijand gebleven! Een vijand van het menselijk leven! Er zijn vele vijanden, die Gods goede schepping bespringen: de zonde, de tegenspoed, de smart, de leegheid en zinloosheid, de honger en de armoede enz. En de **ergste vijand** is de duivel. Maar de **laatste vijand** blijft de dood. En daarom zijn wij, al weten we ons geborgen in Christus, van nature als de dood voor de dood. De dood is de koning der verschrikking. Niemand wil graag sterven. De mens is immers op het leven aangelegd. Als men zegt, dat iemand naar de dood verlangt, dan houdt dat niet in, dat de bewuste patiënt zonder meer graag sterven wil, nee, hij begeert van zijn lijden verlost te worden. En voor het bereiken van dat doel is hem geen andere mogelijkheid meer gelaten dan het werkelijke sterven. Maar daarmee is de dood plotseling niet tot vriend gepromoveerd. Het was gespeend aan alle realiteitszin, toen destijds de dichter Willem Kloos zong:

Men moet niet van het lieve Dood-zijn ijzen:
De doode bloemen keeren niet weërom,
Maar IK zal heerlijk in mijn Vers herrijzen!

De dood is niet lief, maar een gehate vijand. Hij is oerlelijk en aartsslecht. Hij scheurt de intiemste banden aan flarden. Hij doorkruist de plannen. Hij bouwt het uitwendig levenspatroon van de mens radikaal om. Hier tegen helpt geen injectie, zoals niet lang na

Vervolg op pagina 150
1ste kolom - onderaan

O. Mooiweer - Enschede

KERKELIJK *Leven*

Verantwoording geweigerd

In ons blad van 7 november 1969 heb ik in een artikel: **Het oordeel getoetst** aandacht besteed aan de gronden, waarop het oordeel van J. Kamphuis over één van de ondertekenaars van de Open Brief — „wolf in schaapsvacht”, „dief vermomd als goede herder” bleek te berusten.

In het boekje „Verantwoording van een keus A.D. 1966” geeft de schrijver nauwkeurig aan, wanneer de wissel werd gepasseerd en de schrijvers van het geïncrimineerde stuk van de „smalle” op de „brede” weg terecht kwamen. Zij hadden het confessioneel karakter van de vrijmaking verloochend en alsof dit nog niet genoeg was, de vrijmaking verlaagd van een reformatie tot een twist en vete van broeders van hetzelfde huis.

Het betoog dat de al genoemde oordelen aannemelijk moet maken culmineert in deze volzin: „dat in de Open Brief de smalle weg

van de kerkvergadering, waarop het de Here behaagd heeft Zijn volk te leiden in deze en de vorige eeuw, de reformatie van Afscheiding, Doleantie en Vrijmaking werd verlaten en de brede weg van het modernistisch oecumenisme werd verkozen. En ook van deze „brede weg” waarop Ds. X. publiek voorgaat geldt: „die tot het verderf leidt” (Matt. 7:13). Het betreft hier geen fout op de goede, maar het kiezen van en voorgaan op de kwade weg.”

In mijn artikel nodigde ik Prof. Kamphuis uit zijn stellingen over de smalle en brede weg van Christus' kerkvergadering uit Schrift en belijdenis waar te maken.

De zaak laten we nu rusten, om alleen te constateren dat Kamphuis, die het artikel echt wel gelezen zal hebben, want ons blad wordt, zoals gebleken is, in deze kringen uitgeplozen, in alle talen zweeg.

Het is jammer dat opnieuw bleek dat een zakelijke discussie niet mogelijk is. Overigens wil het mij voorkomen, dat iemand, die zulke oordelen publiek durft uitspreken, aan mensen die door deze aantijgingen getroffen worden, toch wel een nadere verklaring schuldig is.

Een appèl van Prof. J. Kamphuis

Het lag niet in mijn voornemen opnieuw over de zaak van de Open Brief te schrijven.

Er zijn al zoveel woorden aan besteed en het helpt geen zier.

Twee synoden hebben een bindende exegetische van de brief gegeven; het front is duidelijk aangegeven, zodat de verstarring niet te doorbreken is. Daarom schreef ik mijn artikelen in november 1969 als een soort laatste woord over deze zaak.

Intussen kwam een belangrijk geschrift van de pers.

Drs. N. Scheps, die zich intens met de moeiten in ons kerkelijk leven heeft beziggehouden en met een bewonderenswaardig uithoudingsvermogen de openbare zittingen van de synode te Hoogeveen bijwoonde en versloeg, bundelde een aantal interviews over vijf en twintig jaar Vrijmaking. We lezen hierin dat in een gesprek met Prof. J. Kamphuis br. Scheps de vraag stelt: „Zoudt u met al uw bezwaren tegen de Open Brief de ondertekenaars toch niet kunnen en moeten verdragen? Ik denk met name aan hen die de Vrijmaking trouw willen blijven”. Het antwoord luidt: „Het is mijn overtuiging dat het voor de ondertekenaars van de Open Brief, die aan de Vrijmaking en aan de belijdenis trouw willen blijven, niet moeilijk moet zijn ter wille van de vrede van de kerk die brief terug te nemen. Dan kunnen we elkaar vinden in de enigheid van het geloof, gebonden aan de norm die in de kerk geldt. Maar dat betekent dan natuurlijk dat we elkaar ook in goede, kerkelijke trouw aanvaarden en dat er, als het over de Vrijmaking gaat, niet gesproken wordt over twisten en veten, die zo snel mogelijk begraven moeten worden. Want zolang dat woord blijft staan: de Vrijmaking is een vete, die begraven moet worden, zolang weten we binnen de vrijgemaakte kerken niet wat we aan elkaar hebben en of we werkelijk naast elkaar staan.”

Wanneer vervolgens wordt gevraagd: „Maar wilt u ze niet als broeders in dezelfde kerk aanvaarden, als ze de Open Brief niet terug nemen”, zegt Prof. Kamphuis: „Ja, maar dan zou ik toch een appèl op hen willen doen om terug te keren tot de enigheid in de ene ambtsdienst.”

Het laatste is me niet helemaal duidelijk, maar dat behoeft geen verhindering te zijn om op dit voorzichtig appèl te reageren.

We stemmen de schrijver gaarne toe dat het niet moeilijk zou zijn de brief terwille van de vrede van de kerk terug te nemen.

Met deze zaak zijn wij ernstig bezig geweest en de lezers herinneren zich wellicht dat ik bij herhaling heb verklaard dat ik bereid was hieraan mijn medewerking te geven.

In die bewogen dagen zijn we van heel wat kanten benaderd met verzoeken in deze richting en het was ons een lief ding waard geweest, wanneer er op een voor God verantwoorde wijze een uitweg was gevonden.

Het was een verdrietige zaak om steeds weer te moeten constateren dat de weg naar de vrede ons werd afgesneden.

Het behoeft, dacht ik in Gereformeerde kring geen betoog dat de vrede alleen wordt gevonden in wegen van waarheid en gerechtigheid.

Let u daarom eens op de zinsnede in het antwoord van Prof. Kamphuis: „Want zolang dat woord blijft staan: de Vrijmaking is een vete, die begraven moet worden...”

Het is in Drs. Scheps zeer te prijzen dat hij in de bijlagen van zijn boek de tekst van de Open Brief heeft afgedrukt.

Iedere lezer kan nu constateren dat het woord dat volgens Kamphuis niet mag blijven staan NERGENS IN DE OPEN BRIEF TE VINDEN IS.

Was dit nu alleen maar een blunder van een man, die met onnauwkeurige citaten komt aanzetten!

Wie in de interviews leest welke uitleg de ondertekenaars van de Open Brief geven van omstreden passages en vervolgens Prof. Kamphuis hoort beweren wat er staat en bedoeld is, kan begrijpen dat het niet gaat om de vrede, maar om een capitulatie van de ondertekenaars van de O.B. en anderen voor de uitleg, die Prof. Kamphuis c.s. geven.

Hoe dikwijls hebben wij aangetoond dat de beschuldigingen van verloochening van de belijdenis en de vrijmaking alleen maar te handhaven zijn, door inbreuk te maken op de tekst en de strekking van de brief.

Is de weg naar de vrede van de kerk, dat wij buigen voor dit geweld, dat ik nu maar niet nader kwalificeer.

Ik dacht dat die weg liep langs wegen van waarheid en recht.

Daarom is de vrede van de kerk niet gebaat bij een intrekken van de brief.

Vrede is alleen daar te verwachten waar broeders op hun woord worden geloofd, waar vertrouwen is en bij verschil van inzicht een eerlijke en zakelijke discussie.

We stemmen Prof. Kamphuis toe dat terugnemen voor de vrede van de kerk niet moeilijk is, maar die vrede is nu juist in geding.

Vrede tot welke prijs?

Het is mogelijk dat er lezers, door het voorafgaande niet overtuigd, toch maar liever zouden zien dat de brief alsnog wordt ingetrokken.

Daarom gaan we nog wat uitvoeriger in op het appèl om terug te keren tot de enigheid van de ene ambtsdienst.

Er is ondanks veel verwarring de laatste jaren wel één en ander duidelijk geworden.

De broeders, die in Noord-Holland van ons gingen, maar in Hoogeveen werden ontvangen, hebben heel wat op ons aan te merken.

Wie de aanklacht, waarmee Ds. Douma de synode van Hoogeveen er van overtuigde dat de afgevaardigden van de kerken in Noord-Holland niet mochten worden ontvangen, leest, schrikt van al de boosheden die men tegen ons wist te verzamelen.

Laten de broeders echter niet denken dat er onzerzijds geen bezwaren zijn.

Tot het einde toe zijn we de kerkelijke weg gegaan, het was dikwijls moeilijk classicale vergaderingen e.d. bij te wonen en de grofheden te verdragen, maar we hebben volgehouden en anderen niet verstoten.

Nu men ons de scheidsbrief gegeven heeft en vraag niet in welke bewoordingen die bij tijden gesteld was, mogen de broeders weten dat mijn bezwaren tegen hun leringen en gedragingen niet van geringer aard zijn dan hun bezwaren tegen ons, met dien verstande dat wij geen acties hebben ondernomen om hen uit te drijven.

Laat ik voorop stellen dat het mij niet gaat om buitensporigheden, die in elke kerkelijke strijd helaas aan beide kanten voorkomen.

Laten we ons wachten voor gruwelverhalen en erkennen dat niemand in de spanningen en hitte van de strijd zich vrij weet te houden van vlees en wereld.

Vervolg meditatie

het begin van de Christelijke jaartelling de Romeinse wijsgeer Epictetus die toediende. Hij poneerde: „Och, als de dood er is, bent u er niet meer en als u er bent, is de dood er nog niet. Houd u dus kalm! De dood is eigenlijk niet anders dan een mombakkes, dat u aangrijnst. Keer het om en u ziet: het bijt niet. Konklusie: de ergste ramp in uw leven is niet de dood, maar de vrees ervoor.”

Christus' viktorie eens volkomen

De toekomstige nederlaag van de dood staat volstrekt vast. Vandaar, dat Paulus het praesens (tegenwoordige tijd) gebruikt. De laatste vijand, die onttroond wordt, is de dood. Straks krijgt de dood van de Heer de genadeslag. Dan is zijn macht volkomen gebroken. Dan kan hij totaal niets meer uitrichten. **Hij wordt buiten gevecht, buiten werking gesteld!** Het laatste Bijbelboek profeteert ons, dat eens de dood en het dodenrijk in de poel van het vuur zullen geworpen worden. En de dood zal niet meer zijn. (Openbaring 20 en 21). Christus geeft nu al aan de Zijnen het V-teken. Straks zullen zij met Hem eeuwig Zijn viktorie mogen vieren. Dan heeft het menselijk leven een definitieve herstructurering ondergaan. In die verwachting leeft de Christen, al heeft hij alle dagen zijn eigen vragen. Maar hij weet:

Al schuif de dood 't gordijn van
't leven dicht,
Uw kruis, o Heer, staat op Uw
verste stranden.
Wij grijpen, stil getroost, Uw
toegestoken handen
En weten ons herboren tot Uw licht.

¹⁾ Geciteerd via Dr. J. J. Buskes: „De krijtkring van de dood” — Amsterdam/Driebergen — 1970 — pag. 9.

²⁾ Zie Dr. H. M. Kuitert: „Anders gezegd” — Kampen 1970 — pag. 141-161.

³⁾ Ds. J. Meester: „Achtergronden van de herwaardering van de dood”, artikel in „Kerkbode van Gereformeerde Kerken in Noord- en Zuid-Holland”, d.d. zaterdag 11 juli 1970, 25ste Jrg., no. 21.

Het gaat er om of er leringen zijn, die inbreuk maken op het christelijk samenleven.

Zonder naar volledigheid te streven, noem ik het volgende.

Het eerste betreft de leer.

Er is in de vrijgemaakte kerken al spoedig verschil van inzicht over het belijden aangaande de christelijke kerk naar voren gekomen.

Wanneer ik de woorden ware kerk noem, weet ieder wat ik bedoel.

Er was op dit punt geen officiële binding.

Intussen zijn er broeders veroordeeld, omdat zij niet geloven dat de binding van Christus' kerkvergaderende activiteit via de vrijgemaakte kerken loopt, **zodanig**, dat wie in deze stroom wil meegenomen worden, zich met de vrijgemaakte kerken heeft te verenigen.

De veroordeelde broeders zien naar de belijdenis de kerk als de samenvergadering van **alle ware christ-gelovigen**.

Deze ware christ-gelovigen zijn naar de ervaring leert, niet alleen te vinden in de vrijgemaakte kerken, maar evenzeer in andere kerken.

Deze ware christ-gelovigen worden niet pas in Christus' kerkvergaderende activiteit opgenomen, wanneer ze zich bij de vrijgemaakte kerken voegen, maar **zijn** daarin opgenomen.

Dit verschil van inzicht is niet van geringe aard en van groot belang voor de wijze waarop kerken zich opstellen.

Wie gelooft dat Jezus Christus alleen binnen de vrijgemaakte kerken vergadert kan a.h.w. volstaan met: „Kom ga met ons en doe als wij.”

De anderen, hoe gaarne zij ook zouden zien dat allen met hen gaan, willen een positiever waardering van het „in-Christus” zijn van de gelovigen buiten hun kerken.

In het contact met de Christelijk Gereformeerden heeft de opvatting, die men in Hoogeveen aanhangt frustrerend gewerkt.

Altijd heeft de kerk de roeping de samenvergadering van allen na te streven. Op de weg naar die samenvergadering zal wat men noemt het confessioneel spreken over kerk en vrijmaking een struikelblok blijven, omdat in deze gedachtengangen de vrijmaking (die confessioneel gewaardeerd en benoemd moet worden) niet langer een geloofs-beslissing, maar een geloofs-stuk is, dat in het belijden inbegrepen is.

Wanneer vandaag een gelovige uit de Hervormde of Gereformeerde Kerk (syn.) zou willen overkomen, moet hij de werken van God ter verlossing van Zijn kerk in Afscheiding, Doleantie en Vrijmaking erkennen.

Daarom heb ik zeer ernstige bezwaren tegen deze leer, die veeleer tot verdere ver-

H. J. v. d. Kwast - Amstelveen

strooiing, dan tot vergadering van de kerk leidt.

De kerk van onze Here Jezus Christus, zal op zijn weg door de geschiedenis zich in onderworpenheid aan het woord van zijn Koning, steeds **opnieuw** moeten oriënteren in het leven naar Zijn gebod om waarheid en eenheid te bewaren; de historie steeds onder de tucht van dat woord moeten stellen en wanneer de Here een nieuwe situatie geeft moeten kunnen vergeten wat achter is, om in nieuwe verbondenheid aan de Koning en de Zijnen voort te gaan.

Een tweede bezwaar betreft het nieuwe **kerkrecht**, ook wel doleantie-kerkrecht genoemd.

In dit kerkrecht wordt de kerken-ordening ondergeschikt gemaakt aan de belijdenis. Is in een gemeente een aantal ambtsdragers, eventueel een aantal broeders en zusters, van mening dat de belijdenis wordt aangetast, dan ontstaat er een situatie, waarin de kerkelijke verhoudingen zijn opgebroken.

In zo'n nood-situatie kan men zich door kerkordelijke bepalingen niet laten ophouden en wordt de gemeente in doleantie geleid d.w.z. weggeroepen achter de ontrouwe ambtsdragers en opnieuw geconstitueerd.

De dolerende gemeente meldt zich op de meerdere vergadering en neemt als hij daar aanvaard wordt de plaats van de oorspronkelijke gemeente in. Krachtens deze methoden heeft de synode van Hoogeveen, overtuigd door Dr. J. Douma, de kerken in Noord-Holland overboord gezet en hun plaats door schismatische groepen laten innemen.

Het valt buiten bestek van dit artikel op deze zaak breed in te gaan.

Ds. G. Janssen heeft op uitnemende wijze aangetoond, dat hier nauwelijks van kerkrecht, laat staan gereformeerd kerkrecht gesproken kan worden.

Het gaat mij ook nu niet om uitschieters, maar om een beginsel aan te wijzen, dat moeilijkheden voor een kerkelijk samenleven oplevert.

Wie in plaats van de eenvoudige waarheid dat zowel de belijdenis als de kerkenordening aan het woord ondergeschikt zijn, inruilt voor een constructie, waarbij de belijdenis de kerkenordening buiten spel kan zetten, werkt een chaos in de hand, die niet

meer te overzien is, waarbij het gevaar groot is dat het **doel de middelen gaat heiligen**.

Wie ziet, wat door de synode van Hoogeveen zoal gewettigd is, slaat de schrik om het hart.

Een paar dingen wil ik noemen.

Een hoogleraar mag in een kerkelijk blad de gemeente-leden achter predikant en ouderlingen wegroepen.

In Kampen wordt op een zondag de orde in de eredienst verstoord, de predikant wordt toegeroepen dat hij in zijn vroegere gemeente beter synodaal had kunnen blijven en een groep „bezwaarden” verlaat de dienst.

In Hoogeveen moet een rechtvaardig oordeel geveld worden over de ontwikkelingen in Noord-Holland door mensen, die deels metterdaad partij hebben gekozen en op die ontwikkelingen hebben ingegrepen.

Er wordt over predikanten oordeel geveld, **zonder dat zij gehoord zijn**.

Wat zal er van een kerkelijke samenleving worden, waarin deze dingen niet alleen geoorloofd zijn, maar als reformatorische handelingen worden aangemerkt.

Wat is de rechtspositie van predikanten, wanneer ze, zonder dat er een kerkelijk oordeel van daartoe bevoegde vergaderingen geveld is, zó aan de kant gezet kunnen worden.

Christelijk leven

Hetgeen ik tot nu toe signaleerde is van ingrijpende betekenis voor ons christelijk leven.

Wanneer de kerk van reformatie tot reformatie moet voortgaan, komt er een loodzware spanning op het leven te liggen.

Herhaaldelijk hoorden we beweren, dat de kerk nog veel kleiner moest worden en werd ons gevraagd heen te gaan, dan konden de broeders weer kerk zijn.

Niemand zal ontkennen dat er veel verraaging, afval en ontrouw valt te constateren.

Elk triomfalisme moet ons daarbij vreemd blijven, het christenhart heeft alleen maar verdriet over deze zaken.

Maar als de afval bij anderen als bewijs voor onze inzichten en stellingen gaat fungeren, wordt het constateren daarvan een heel nare zaak.

Wij kunnen onszelf niet rechtvaardigen met ongerechtigheden van anderen.

In onze kerkelijke pers en niet te vergeten in het Nationaal Dagblad is jarenlang links en rechts deformatie gesignaleerd. Kerken en organisaties moesten steeds weer onder de kritiek door. En het kon niet uitblijven, eigen voorgangers ondergingen hetzelfde lot.

Wie in zijn kritiek op anderen de solidari-

Vervolg op pagina 155

TE BERDE

Zondagavond jl. maakten mijn vrouw en ik de kerkdienst mee van de Chr. Geref. Kerk te Haamstede.

Op zichzelf niet iets om apart te vermelden. Maar dit keer toch wel.

De dominee van Kerkwerve-Haamstede, ds. Westerink, vertelde voordat hij samen met de gemeente ging bidden dat de gemeente een overlijdensbericht had gekregen van Leendert van Oord, zoon van broeder en zuster Van Oord in Zeist. Hij las het overlijdensbericht voor en zei dat in het gebed ook gedacht zou worden aan broeder en zuster Van Oord-Hamoen en hun kinderen, die in zulk een korte tijd voor de tweede maal een zoon en broer moeten missen.

Hij vertelde ook dat gedurende de vakantie- weken in hun diensten gebeden was voor het herstel van Leendert. Hem overkwam een ongeluk, in de tijd dat zo veel vakantie-gangers op Schouwen zijn. Ook de familie Van Oord. Zo kwam het dat in de diensten van de Chr. Geref. Kerk daar ook zo veel

gebeden was voor het herstel van Leendert. Bovendien had ds. Westerink de moeite genomen meerdere malen om Leendert op te zoeken in het ziekenhuis te Rotterdam. Leek het aanvankelijk dat de Here herstel zou geven, onverwacht kwam er een einde aan zijn leven.

Het was hart-verwarmend en zeer troostrijk samen met deze gemeente mee te bidden voor broeder en zuster Van Oord-Hamoen.

Het was ook hartverwarmend om de prediking van het levende Woord daarna te horen. Een prediking, waarin ook aan dit sterven niet voorbij werd gegaan. Ook niet aan het grote verdriet dat zo gekomen is in het leven van Goof en Loes van Oord.

De prediking ging over de dood van het kind van de vrouw uit Sunem, waar de man Gods Elisa steeds zulk een gastvrij onthaal werd geboden.

Ds. Westerink wees erop dat de weg, waarop God Zijn beloften vervult, niet altijd de directe is. Abraham moest lang wachten. Mozes moest lang wachten. Israël in de woestijn moest lang wachten. Wij moeten lang wachten op de wederkomst van onze Here Jezus Christus. En bovendien: vaak lijkt de werkelijkheid zo in strijd met wat de HERE beloofd heeft.

De vrouw uit Sunem wist dat ze haar kind niet zo maar gekregen had. Maar gekregen om te delen, in de geslachten, in het werk van de Messias. En daarom hield ze vast aan

de beloften Gods, ook toen het kind gestorven was. Ze ging naar Elisa. En als haar man vraagt waarom, dan is het antwoord: jaloom. En op de vraag van Elisa of het wel is met haar man en haar kind, dan antwoordt ze weer: jaloom. Ze heeft als Abraham overwogen dat God bij machte was haar kind uit de dood te doen verrijzen. Dat wil niet zeggen, dat het niet stormde in haar. Dat blijkt wel uit wat ze verder zegt. Maar ze had en wij hebben een levende God. Tóch is de God van Israël de levende God. Tóch is deze God onze God. Het bestaat niet dat zijn beloften zouden bedriegen. Tenslotte heeft Hij Zijn Zoon, onze Here Jezus Christus gezonden in deze wereld en laten sterven aan het ruw houten kruis, maar ook opgewekt uit de doden. En daarom geldt ook deze belofte: zie Ik ben met U al de dagen tot de voleinding der wereld, welke „omwegen” de Here voor ons gevoel wel met ons houdt.

Ik heb zo ongeveer in eigen woorden en heel kort weergegeven wat ds. Westerink zei. Het was levende verkondiging van het levende Woord van de levende God.

En wat een troost. Maar ook: wat een vertroosting dat het mogelijk is op deze wijze de gemeenschap der heiligen te ervaren en erdoor gesteund te worden.

AMELINK

L'ABRI

Door de aktie van de „Vrienden van L'ABRI” om L'ABRI-Nederland een huis voor hun werk te geven, zijn er bij velen vragen gerezen: „Wat is L'ABRI?”, „Hoe werkt L'ABRI?”, „Wie komen er bij L'ABRI?”, „Wat is het doel van L'ABRI?”, „Is L'ABRI niet te moeilijk?”, „Waarom dit huis?”, „Wat gebeurt er nu met de stal?”, enz., enz.

Wij ervaren het als een blijk van Gods grote genade en goedheid, dat niettegenstaande al deze vragen, er toch zo mild is gegeven voor dit huis. Er is op het moment dat wij dit schrijven een bedrag van bijna f 75.000,— binnengekomen.

Wij willen graag proberen om al deze vragen te beantwoorden.

L'ABRI begon, nu ongeveer 16 jaar geleden, in een klein dorpje in Zwitserland. Hoe het is begonnen kunt u lezen in het boek, dat mevrouw Schaeffer hierover heeft geschreven. Het heet „L'ABRI” en u kunt het bij ons bestellen. Wij zullen deze geschiedenis hier niet uitgebreid herhalen, maar misschien is het toch goed om een paar woorden hierover te zeggen. Op een wonderlijke, en heel duidelijk door de Here geleide, wijze kreeg de familie Schaeffer een huis in Zwitserland. L'ABRI begon als een familie. De familie Schaeffer heeft de Here gevraagd dit huis te willen gebruiken als een demonstratie dat Hij echt bestaat en dat de beloften door Hem in de Bijbel gegeven echt waar zijn, ook in deze tijd. Zij besloten

hun noden in gebed alleen aan de Here kenbaar te maken en Hem te vragen in de harten van de mensen van Zijn keuze te werken om door hun giften mee te werken met L'ABRI;

niet zelf naar medewerkers te zoeken, maar de Here te vragen de helpers die Hij daar wil hebben, te zenden;

God te vragen om de mensen van Zijn keuze te sturen, mensen, die een geestelijke schuilplaats (L'ABRI) nodig hebben;

geen vast plan te maken voor het werk, maar het aan Gods leiding over te laten hoe het werk zich verder zal ontwikkelen. Dus niet, zoals in zoveel christelijk werk gebeurt, zelf iets gaan organiseren en dan Gods zegen hierop vragen, maar afwachten totdat de Here een deur opent of sluit en Hem dan volgen.

Ook nu, na 16 jaar, werkt L'ABRI nog zo. Gedurende die tijd „heeft God in alle behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien”. Dit betekent niet, dat er altijd overvloed was. Integendeel, er zijn tijden geweest, dat er haast niets was. Financieel was het vaak moeilijk. Maar er is nooit een maaltijd overgeslagen en men heeft nooit iemand weggestuurd, omdat er geen geld was. Er is

ook nooit een jaar geweest, dat werd afgesloten met een onbetaalde rekening.

Er waren altijd genoeg medewerkers en er zijn zoveel mensen gekomen, dat de Zwitserse regering het nodig heeft geoordeeld om een maximum te stellen van 110, omdat L'ABRI anders het kleine dorpje, waar het is gevestigd, volkomen zou gaan overheersen.

Men begon met één chalet, nu zijn er acht in gebruik en er zijn verschillende medewerkers.

God heeft nog steeds de leiding van dit werk. Nu alle plaatsen steeds bezet zijn, en er meer mensen willen komen, is er in Engeland iemand, die een groot huis voor L'ABRI wil kopen. In Nederland zijn het de „Vrienden van L'ABRI”, die niets wetende van de ontwikkelingen in Engeland, aan het werk zijn gegaan. Dit had L'ABRI zelf nooit kunnen voorzien.

Ook de mensen kwamen niet door grote propaganda-akties. Het werk is klein begonnen. Het eerste week-end nadat het huis in Zwitserland was betrokken, kwamen er twee mensen. Eén meisje op trektocht door Europa, en een ander meegebracht door één van de dochters, die studeerde aan de universiteit van Lausanne. Het volgende week-end kwamen er vier en zo is het werk gegroeid tot zijn huidige omvang. Eerst kwamen er alleen maar gasten gedurende het week-end, later de hele week door, maar de week-ends waren toch altijd het drukste. Op het ogenblik zijn er constant 110 mensen.

De mensen, die komen, worden als gast in het huishouden opgenomen. Een gast betaalt niet voor zijn onderdak, maar wordt gastvrij ontvangen. Zo ook in L'ABRI. In het begin kon iedereen als gast gratis drie weken blijven. Later werd dat veranderd tot 10 dagen omdat anders anderen weggestuurd zouden moeten worden. Behalve als gast, kan men ook enige tijd komen studeren onder leiding van Dr. Schaeffer en zijn naaste medewerkers (maximum drie maanden per jaar). Dit is niet gratis. Hiervoor betaalt men een minimum bedrag voor kost en inwoning. Studenten studeren voor halve dagen en de andere helft van de dag helpen zij mee in het werk. De mensen kwamen en komen uit alle delen van de wereld; uit Noord- en Zuid-Amerika, Engeland, Frankrijk, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Duitsland, van achter het IJzeren Gordijn, Nederland, België, Italië, uit Afrika, Azië en Australië, kortom van noord en zuid, en oost en west.

Vroeger kon iedereen, die bij de Schaeffers aanklopte, op een plaats rekenen, nu moet men van tevoren schrijven.

Het werk bleef niet tot Zwitserland beperkt. Er zijn nu afdelingen van L'ABRI in Engeland, Italië en Nederland, maar tot nu toe nog niet voor permanente gasten.

Wat werd er in Nederland gedaan? Wij begonnen met het houden van een Bijbelclub eens in de veertien dagen op zondagavond. Deze Bijbelclub hebben wij nog steeds en ook hier bracht de Here de mensen op ons gebed. Verder organiseerden wij ongeveer eens per jaar een lezingtoer of een conferentie voor Dr. en Mevr. Schaeffer in Nederland en wij zonden mensen, die wij dachten dat in Zwitserland geholpen zouden kunnen worden, naar de Schaeffers. Dit was alles wat wij tot voor drie jaar deden.

Toen in die tijd begon L'ABRI Zwitserland vol te raken. Dit betekende, dat er veel minder mensen van Nederland naar Zwitserland konden gaan. Wij besloten toen zelf meer te gaan doen. In Zwitserland wordt er als regel iedere donderdagavond een lezing gehouden door Dr. Schaeffer of een van zijn medewerkers en op zaterdagavond is er een vrije discussie. Hier mogen alle vragen gesteld worden. Van verschillende kanten hadden wij van mensen, die in Zwitserland waren geweest, het verzoek ontvangen meer te gaan doen. Zo zijn onze zaterdagse bijeenkomsten ontstaan. De eerste keer zonden wij 25 uitnodigingen de deur uit aan hen, waarvan wij wisten dat zij niet al te lang geleden in Zwitserland waren geweest. Er kwamen 30 mensen op die eerste bijeenkomst. Het programma ziet er op zo'n zaterdag als volgt uit: 's-middags is er een lezing door mijn man of iemand anders, die nauw bij het werk betrokken is, daarna wordt er een uurtje gewandeld. Na de wandeling vormen zich klubjes, die de lezing gaan bespreken. Vervolgens is er een gezamenlijke maaltijd en 's avonds is de discussie. In deze discussie mogen alle vragen gesteld worden, ook als ze niet gaan over de lezing van die middag. Het aantal bezoekers van deze bijeenkomsten liep steeds op. Tot 70 mensen konden wij bij ons thuis ontvangen. Daarna zijn we gaan uitkijken naar een andere vergaderruimte. We hebben verschillende mogelijkheden geprobeerd, maar ze voldeden geen van alle. Totdat nu, ongeveer een jaar geleden ons een pastorie met kerk in Baambrugge voor dit werk ter beschikking werd gesteld. Uiteraard alleen voor deze zaterdagen. De laatste keren waren hier steeds zo'n 80 tot 90 mensen.

Wie komen er op deze bijeenkomsten? Voor 90% zijn dit jonge mensen met hun 20ste eeuwse problemen. Er komen veel studenten, maar ook veel ouderen. Er komen christenen uit allerlei kerken, christenen met problemen en christenen in opstand tegen de kerk en tegen ieder gezag, christenen, die willen meewerken met ons en er komen mensen, die niets van het christendom weten en nog nooit een Bijbel in hun handen hebben gehad. Er komen soms zelfs mensen, die niet weten in wat voor gezelschap ze terecht gekomen zijn. Al deze mensen hebben één ding gemeen, nl. dat zij leven in de 20ste eeuw met de problemen van deze eeuw. Dat zij leven in een wereld, waarin bijna niemand meer gelooft dat de Bijbel waar is van Genesis 1 tot en met Openbaringen 22 en waar men ieder die dit wel gelooft voor min of meer achterlijk houdt. In een wereld ook, waarin we **allemaal** een hersenspoeling ondergaan. Op radio en televisie, in de literatuur, bij de nieuwsberichten of in een film, in de wetenschap, nergens wordt er reke-

ning mee gehouden dat er meer is dan ons oog kan zien en onze oren kunnen horen. De Bijbel leert ons, dat God bestaat, dat Hij de wereld regeert, dat de Duivel bestaat, dat er engelen zijn, dat er duivelen zijn, dat er geestelijke boosheden in de lucht zijn. Langzamerhand is men dit allemaal uit het leven gaan schrappen. Dat de Here regeert hoor je niet in de nieuwsberichten. Alles wordt zogenaamd neutraal gehouden. Dit alles doet ook zijn invloed op ons, christenen, gelden. Daarom proberen wij in onze lezingen zoveel mogelijk de achtergronden van de moderne cultuur te belichten en de mensen bewust te maken, dat men niet neutraal kan zijn. Alles wordt tegenwoordig relatief gesteld, niets is meer waar. Wij willen laten zien, dat de waarheid bestaat en dat het een kwestie van leven of dood is om deze Waarheid te vinden.

☆☆☆

Zijn het nu allemaal naar de Waarheid zoekende mensen, die bij ons komen? Was het maar waar, maar deze illusie hebben wij niet. Gelukkig zijn er altijd wel een paar, die ernstig zoeken. Maar velen zijn onverschillig en gemakzuchtig. Waarom dit alles zo ernstig nemen, waarom het jezelf zo moeilijk maken? Onze jeugd is verwend en er aan gewend geraakt om geamuseerd te worden. Daarom is het goed om de mensen aan het denken te zetten, hun te laten zien wat de konsequenties zijn van deze gemakzucht en ze de achtergronden te laten zien en ze op de gevaren te wijzen van wat er in de moderne wereld leeft. Deze gemakzucht is, met de drugs, misschien wel het grootste kwaad van deze tijd. Onverschilligheid en gemakzucht vindt men echt niet alleen buiten de christelijke kring.

Wij dragen zelf ook schuld aan deze houding. Door alle twisten in de kerken en vooral ook, omdat men in vele kerken zelf de zaken relatief ging stellen, zijn veel jongeren tot deze onverschilligheid gebracht. Het is waard om hen de gevaren van deze vervlakking bewust te maken, en ze te wijzen op een andere mogelijkheid, nl. een leven met Christus. Velen komen ook in opstand tegen onze vermaterialiseerde wereld met zijn leegte, zijn massamentaliteit, zijn onmenselijkheid. Maar weten ze ook de weg? Zien ze de wortel van het kwaad? Wij willen ze laten zien wat Christus hier kan betekenen. Wat het is, een leven waarin ernst gemaakt wordt met Gods beloften, niet alleen voor na de dood, maar ook voor nu. Te laten zien, dat het christendom een levende zaak is en dat het antwoorden geeft op de problemen van deze tijd. Het beste kunnen wij dit misschien illustreren door een brief, die een jonge kunstenaar, die in Zwitserland pas tot geloof was gekomen, aan zijn vader schreef:

„Ik kwam hier met de gedachte, dat de tijd die ik hier zou doorbrengen verloren tijd zou zijn. Ik had beloofd hierheen te zullen gaan, maar ik had kritiek op iedereen. Maar ik besloot om het beste er van te maken en niet onbeleeft of sarcastisch te zijn. De volgende dag begon ik met mijn studie. Ik luisterde naar tapes, waarop lezingen van Dr. Schaeffer stonden. Ik studeerde anderhalve week. Gedurende die tijd luisterde ik niet alleen naar tapes, maar ik las ook verschillen-

☆☆☆

de boeken, die op de onderwerpen van de lezingen betrekking hadden, en natuurlijk discussieerde ik hierover met anderen. Eén van degenen, waarmee ik sprak, was een jonge student en hij maakte me opmerkzaam op het feit, dat als je ook maar enigszins geloofde in een bovennatuurlijke wereld — geesten, spiritisme, handlijnkunde, geestverschijningen — wat ik deed, aangezien ik me had beziggehouden met deze bovennatuurlijke ervaringen, dat men de mogelijkheid dat er een God zou bestaan niet kan ontkennen zonder inkonsekvent te zijn. Door deze studie kreeg ik antwoord op vele vragen, vragen over scheping, evolutie, zonde, primitieve mensen, oorlog, geld, enz. Ik ontdekte dat het christendom zich staande houdt tegenover alle vragen, die onze tijd zo bezighouden, terwijl ik altijd had gedacht, dat het christendom iets emotioneels was of een hulpmiddel voor psychologisch zwakken. Geloof me, als ik u zeg, dat ik verbaasd was, en ik ben het nog. Wat was er waar van al die baarlijke nonsens waarvan ik altijd het christendom had beticht?

Ik was vrij om alles te vragen en ik maakte hier gebruik van. Zijn de christenen niet gebonden aan dogmatische wetten en daarom zonder vrijheid? Het antwoord hierop is nee, de vrije wil blijft bestaan voor iedereen persoonlijk; er zijn christelijke regels en de christen moet zich daaraan houden, maar uit vrije wil en met behoud van zijn eigen persoonlijkheid. Natuurlijk moet hij zich houden aan de sociale wetten, maar het zijn de morele, die innerlijke strijd kosten om ernaar te leven. Voordat ik hier kwam, probeerde ik een manier te vinden om me goed door het leven heen te slaan; de christenen hebben ook een manier gevonden en zij zijn ervan overtuigd dat dit de goede is, en daarom willen zij daarnaar zoveel mogelijk leven. Het verschil is natuurlijk, dat ik geen manier-van-leven kon vinden, die me bevredigde, terwijl hun levensbeschouwing me helemaal bevredigt.

Mijn volgende vraag was: zijn dan niet alle christenen enigszins onbetrouwbaar, slap of verwijfd? Ik heb hier ontdekt dat dit helemaal niet zo is — er is veel moed voor nodig om tegen je familie en tegen je omgeving in te gaan en er voor uit te komen dat je een christen bent. Het is ook niet waar, dat het christendom de mensen slapper maakt; ik zou willen dat u de mensen hier kon ontmoeten en met ze kon praten, u zou dan zelf zien dat dit niet waar is. Inplaats daarvan zou u ontdekken dat hier de zaken goed doorgedacht worden en dat men zijn mening kan verdedigen, in het bijzonder met betrekking tot het geloof. Ik zelf ben er van overtuigd dat vele niet-christenen, die hier hun ideeën zouden verdedigen, verbaasd zouden zijn door de wijze waarop deze met de werkelijkheid zelf geconfronteerd worden. Zelf weet ik, dat mijn opvattingen geen stand hielden toen ze werden aangevallen door het christendom, en ik geloof niet, dat er enige levensovertuiging is, die het hiertegen kan volhouden.

Het verbaasde me, dat ik hier vond, wat ik overal in Amerika heb gemist, nl. een overtuiging, die gebaseerd is op kennis en op het geloof dat er echt waarheid bestaat. Ik en velen met mij hebben altijd gedacht, dat een levensbeschouwing of een door toeval

verkregen levenshouding of een geloof in enig soort antwoord, niets te maken had met „waarheid” — het meest absurde van alle woorden (althans dat dacht ik) —. Zo'n houding brengt haast nooit een sterke persoonlijkheid voort, omdat logisch doorgeredeneerd volgens deze theorie persoonlijkheid onbelangrijk is. Hier echter vond ik mensen die niet alleen probeerden door studie en nadenken de waarde van de Bijbel te verdedigen, maar die ook het leven probeerden te leiden, dat de Bijbel voorschrijft. De mannen en vrouwen hier vertellen me dan ook niet alleen over hetgeen ze geloven, ook hun daden getuigen hiervan. Deze mensen weten dat ieder van hen als persoon belangrijk is voor hun Schepper en voor hun medemensen. Ze zijn echter ook nederig, omdat ze weten hoeveel God hen gegeven heeft. Ik vind hier een oprecht verlangen de medemens lief te hebben. Natuurlijk zijn ze niet volmaakt en dat weten ze zelf ook wel — het belangrijkste is niet dat ze fouten maken, maar dat ze proberen het goede te doen.

Voordat ik hier kwam dacht ik dat ik genoeg argumenten tegen het christendom had vergaard uit het boek van Bertrand Russell „Waarom ik geen christen ben”. Ik ben hier tot de overtuiging gekomen dat dit boek alleen geschikt is voor mensen die graag hun eigen gedachten in een boek willen lezen. Hoewel ik, toen ik het boek las, in de mening verkeerde dat het objectief was, zie ik nu, nu ik ook zelf in de Bijbel heb gelezen, dat hij het volkomen bij het verkeerde eind heeft; ik vraag me zelfs of of hij de laatste 20 of 40 jaar in de Bijbel gelezen heeft, in ieder geval niet veel. Ik heb altijd gedacht, dat wanneer mensen in aanraking komen met iets dat in tegenspraak is met hun eigen levensfilosofie, zij dit eerst eerlijk zouden gaan onderzoeken, om er daarna een oordeel over te vellen. Ik dacht dat Russell dit gedaan had, maar hij heeft alleen zijn vooroordelen neergeschreven. Hij heeft niet eerst objectief het christendom bestudeerd; hij zegt dat christenen emotioneel zijn; de pot verwijft de ketel dat hij zwart ziet!

Wat betekent dit alles? Het betekent, dat ik in iets nieuws geloof en dat ik volgens dit geloof wil gaan leven. Van buiten zie ik er nog hetzelfde uit, maar mijn houding is anders — ik heb het christendom als waar aanvaard. Ik ben hier erg blij om. Ik zal nu gauw thuis zijn en ik verwacht vele ontdane gezichten. Ik weet echter waarom ik dit pad gekozen heb en ik zal het graag vertellen aan een ieder die het wil horen.”

Tot zover deze brief.

☆☆☆

„Is L'ABRI niet te moeilijk?” is een vraag, die ook werd gesteld. De lezingen, die worden gehouden, zijn geen slappe kost en men moet zijn hersens wel degelijk gebruiken. Maar is dat erg? Zegt de Bijbel zelf niet op vele plaatsen dat we dit moeten doen? Petrus zegt in zijn eerste brief, hoofdstuk 1:13: Omgordt dus de leden van uw verstand (of gebruik uw verstand), weest nuchter en vestigt uw hoop volkomen op de genade, die u gebracht wordt door de openbaring van Jezus Christus. In 1 Cor. 14:15: Ik zal bidden met mijn geest, maar ook bidden met mijn verstand. In Hebr. 8:10: Ik (de Here) zal mijn

wetten in hun verstand leggen. We moeten God liefhebben met geheel ons verstand. Geloven is dus zeker geen zaak waar we ons verstand bij kunnen uitschakelen. Wij geloven ook niet dat al het christelijke werk altijd maar weer gericht moet zijn op de mensen met het laagste intellectuele niveau. Niet omdat deze minder zouden zijn, maar wel omdat de intellectuelen dan nooit aan hun trekken zouden komen. Maar, we moeten wel bekennen, dat we zelf hiermee ook niet helemaal gelukkig zijn. We zijn er van overtuigd dat er mensen op onze bijeenkomsten komen, die de lezingen en discussies niet goed kunnen volgen. In L'ABRI-Zwitserland zijn de lezingen zeker niet gemakkelijker, maar daar blijven de mensen langer en is er tijd voor persoonlijke gesprekken en dan spreekt men op het intellectuele niveau van degene waarmee men praat. Dit is een van de redenen waarom wij graag een huis voor L'ABRI willen hebben.

Een andere reden is, dat wij de mensen, die op onze bijeenkomsten komen, nauwelijks meer kennen. We weten vaak niet welke namen bij welke gezichten horen. Dit komt, omdat er de laatste tijd zoveel meer mensen naar onze bijeenkomsten toekomen. We vinden dit natuurlijk heel fijn, maar toch blijft er een onbevredigd gevoel achter na iedere bijeenkomst. Onbevredigd zijn we ook, omdat we beloven dat we de mensen meer moeten geven dan een lezing, ook al is dit een „christelijke”, en een discussie. In Zwitserland zijn er op zondagmorgen altijd kerkdiensten en deze worden door bijna alle aanwezigen bezocht. Is men erg „anti” of erg lui, dan gaat men niet, er is geen dwang, maar meestal gaat men toch wel luisteren. Soms alleen maar uit nieuwsgierigheid. Wij

hebben dit erg bij ons werk gemist. Wanneer de mensen voor week-ends zouden komen, zou dit als vanzelf er bij gaan horen.

„Wat gebeurt er nu met de stal?” Wij weten het niet. Wij hadden gehoopt, toen ons het gebruik van deze stal werd aangeboden, dat wij daar enige mensen voor langere tijd zouden kunnen hebben. Later bleek, dat dit niet zou kunnen. Men wilde niet altijd mensen op het erf hebben, wat goed te begrijpen is. Indien wij „Donkervliet”, het huis dat de „Vrienden van L'ABRI” ons graag willen geven, zouden krijgen, zou voor bijeenkomsten met veel mensen de stal nog ingeschakeld kunnen worden. Deze ligt nl. niet ver van het huis. Maar we weten niet hoe de Here dit zal leiden en we wachten af.

Wij hopen dat wij hiermee een antwoord hebben gegeven op de vragen.

Wij bidden, dat het huis er zal komen en dat Hij het zal willen gebruiken. Wij bidden ook dat God steeds de leiding zal hebben bij al ons werk. Ons hart gaat uit naar al die jonge mensen, die leven in een wereld, waar men de God van de Bijbel buiten de deur heeft gezet. Die nu zonder vaste basis in een chaotische wereld leven en daardoor onverschillig of opstandig worden. Ze grijpen naar verdovende of andere ongeoorloofde middelen om staande te kunnen blijven. Men kan God nu eenmaal niet ongestraft buiten de deur zetten en dat deden vele van hun ouders, in en buiten de kerk.

Voor de Stichting L'ABRI Fellowship Nederland,

A. M. Rookmaaker-Huitker

Diemen, 13 augustus 1970.

Psalm 23

De Heer bepaalt het tempo van mijn werk.
Ik behoef mij niet te jachten.

Altijd weer schenkt Hij mij een moment van stilte,
een adempauze, waarin ik tot mijzelf kan komen.

Hij roept dan voor mijn ziel beelden op,
die mij tot rust doen komen
en mij kalmte geven.

Vaak zorgt Hij,
dat mij zonder inspanning iets gelukt,
en ik kijk er zelf blij verrast van op,
hoe vol vertrouwen ik dan kan zijn.

Ik merk wel:
het hart kent slechts rust,
als men aan deze Heer zijn vertrouwen schenkt.

Al heb ik het veel te druk,
toch is het niet nodig,
dat ik mijn innerlijke rust kwijtraak.

Elk uur en in alle dingen is Hij aanwezig,
en daarom verdwijnt de dreiging uit al het andere.

Midden in de drukte van het leven
doet Hij mij vaak iets ervaren,
dat moedevend is.

Dan is het alsof iemand mij een verfrissing aanbiedt
en ineens is daar die innerlijke vrede
en diepe zekerheid geborgen te zijn.

Ik voel dan, dat mijn kracht toeneemt,
dat ik mijn evenwicht herwin,
en ik mijn dagelijks werk
weer met succes aan kan.

TOKI
MIYASCHINA

Daarenboven is het heerlijk om te weten,
dat ik wandel in het voetspoor van mijn Heer,
en dat voor nu en altijd
bij Hem mijn thuis is.

Een uur vasten

Het moet een oude generaal geweest zijn, die een borrel kreeg aangeboden, op een ongewoon uur. „Nee dank je, bulderde zijne hoedegestrenghed, ik drink nooit tussen mijn dronken!” — Nu moogt u van die programmatische dronken denken wat u wilt — maar deze oude generaal kon op zijn tijd neen-zeggen. En laten we het daar vandaag eens over hebben. Want onze anti's en onze protestanten en onze abtinenten en onze kerkmensen kunnen vandaag bijzonder slecht neen-zeggen... tegen zichzelf bedoel ik.

Als men ons naar de kerk ziet gaan dan gaan we met onze volle uitrusting: met bijbeltje, handschoenen, kerkgeld en... met ons snoepje. De zaterdagse kruidenier legt, als hij een christelijk gezin bedient, uit zichzelf al een rol pepermunt bij de boodschappen. Het snoepje van de week. Want bij kerkgang behoort snoepen.

Zodra de preek begint kraakt en ritselt het links en rechts. Dan deelt moeder mildelijk uit aan de kleintjes. Goed, goed. En aan haar grote jongens en meisjes. Minder goed. Maar ook vader-man stopt een pepermunt in zijn wafel — kind met de kinderen. Och, vergeef het hem: hij mag dan ook een vol uur niet roken. En voorts behoort het tot de gemeenschap der heiligen, ook uw buurman en buurvrouw iets aan te bieden. Is de buurvrouw in tweevoud dan geeft u het bekende gulle gebaar van: doorgeven a.u.b. Soms zie je jongelui (de meest koopkrachtige klasse in onze maatschappij, zo is vastgesteld) het rolletje of pakje of doosje van hand tot hand doorgeven, de hele rij langs, tot het leeg terugkomt bij de gulle gever, niet zonder een gezelschapslach.

Ongeveer ter hoogte van het tweede punt herhaalt zich deze ceremonie: misschien een reminiscentie aan de vroegere tussenzang „tot stichting ende verpozing”? En altijd rollen wat pepermunten als pepernoten over de grond, tot grote vreugde van de omgeving. Er rollen ook altijd wel enkele pepermunten in de collectezak, tot grote ergernis van de diakenen. Wat wilt u — wie het breed heeft laat het breed hangen. Die pepermunt is trouwens al een heel oud calvinistisch attriboot. Weet u dat er zilveren pepermuntdoosjes bestaan van honderd en van tweehonderd jaar oud? Kerkelijke rekvisieten, evenals de lodereindoosjes, waarin het sponsje met eau de la reine werd bewaard om even op te knappen van de benauwde kerkgeuren en de onnatuurlijke corset-houding.

Vandaag is het kerkelijk menu veel rijker: de consumptiefabrikanten kennen terdege de drang van het kerkvolk naar verandering van spijs. U kunt in de kerk nu ook eucalyptusbonbons verwachten, en drops, en zuurtjes en ulevellen (maar dan zonder de oudhollandse raadselrijm, want dat zou maar afleiden) en kauwgom en chocolade en mintakeps en hoe al die rommel mag heten. De stoffelijke omhulsels worden toevertrouwd aan de eeuwige aantrekkingskracht van het mondiale centrum en de koster zorgt, dat alles na dato weer schoon komt. Wie ooit op maandag in een stadskerk heeft rondgeneusd denkt, dat de spijziging der vijfduizend heeft plaats gevonden: ik zag eens zeven volle manden met emballage en overgeschoten brokken!

Men zegt dat de voornaamste profiteur van onze kerkelijke innemendheid een synodocratische snoepgoedfabrikant zou zijn. Als ons volk hiervan tijdig door de kerkelijke pers op de hoogte was gesteld, zou het misschien

niet zo'n vaart hebben gelopen: met onze snoeplust, met onze verspilzucht, ook met onze synodocratische neigingen. Want zeventig procent van onze kerkleden heeft op klassieke synodocratische wijze de andere dertig procent uit het kerkverband gegooid; hadden zij vaker neen kunnen zeggen tegen hun eigenliefde dan was alles anders gelopen. Maar de zusteren hebben vromelijk het synodocratische vergif ingezogen, de broeders hebben er mannelijk op geknabbeld en geknauwd als ging het om een theologisch bot en het eind is een klaaglied en tot een klaagzang geworden, zei Ezechiël. Inclusief de kiespijn achteraf.

In dit alles trekt ons gereformeerde volk de aandacht van alle buitenlandse gelovigen mitsgaders van allen, die niet met onze kerkelijke snoepgewoonten verzoend zijn. Een roomse zuster zat eens in onze kerk bij de huwelijksbevestiging van haar kostganger. Haar buurvrouw wees haar de gelezen schriftplaats aan, hetgeen dankbaar aanvaard werd. En bood haar toen de kerkelijke consumptie aan, hetgeen vastelijk afgewezen werd. „Dat doen wij nooit in de kerk”, zei ze hardop. „Tot zover de schriftlezing”, zei de predikant.

Nee inderdaad, dat doen onze roomskatholieke broeders en zusters niet in de kerk. Die gaan nuchter naar de vroegmis. Gek hè? Ontzeggen zich een copieus ontbijt en zijn zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk. Eigenwillige vroomheid en zo? Misschien wel — maar als u dit oordeel over een ander wilt uitspreken zult u eerst klaar moeten komen met het oordeel over onszelf. Want met de maat waarmee wij meten worden wij ook gemeten. En „vasten” is een bijbels woord, als u begrijpt wat ik bedoel. Het werkwoord vasten komt 32 maal in de Bijbel voor, zegt Trommius, en het zelfstandig naamwoord 27 maal. Er zijn dingen, die wij nooit kwijt raken dan door bidden en vasten, leerde de Heiland.

Jaren geleden was ik het jongste lid in het Haarlemse college van organisten. In dat college kon heerlijk worden gekibbeld over de waarde en onwaarde van de diverse orgelregisters. Een der oudste leden, en zeker de verstandigste, had hartgrondige bezwaren tegen een bepaald register, dat op alle vier orgels voorkwam: een asbak op de speeltafel! Men begreep zijn bezwaar niet. Hij zei: wie roken moet als hij muziek geniet doet me denken aan een man, die kostelijk gebak eet en daar een zure haring bij wil proppen. Ik verstond die broeder goed. Hij sprak naar mijn hart. Er zijn tijden om te eten en tijden om te vasten. Er zijn tijden van omhelzen en tijden om te onthouden. Zo hebben alle dingen hun bestemde tijd, zei de Prediker.

Wie de Bijbel aan tafel leest, legt zijn vork neer. Maar wie de uitlegging van de Schrift in de kerk aanhoort, snoept gewoon door. Waarom? Wie last heeft van zijn keel kan toch onopgemerkt een tablet nemen? Daar zal niemand kwaad van zeggen. Wie hoesten moet neme dus rustig een dropje. Maar wie een dropje hebben moet, die hoeft niet eerst te gaan hoesten. Hij houdt daarmee alleen zichzelf voor de gek.

En dat brengt me op die oude kloosteranecdote. Franciscaner broeders kwamen bij hun Jezuiten-broeders op bezoek en zagen tot hun ontzetting dat deze laatsten rustig rookten tijdens het brevieren. Dat was hun door de bisschop streng verboden, stamelden ze. De Jezuiten antwoordden: jullie hebt het

mis; als je verlof vraagt om te roken onder het brevieren zegt de bisschop nee — maar wij vroegen verlof om te brevieren tijdens het roken en dat werd toegestaan. — Zo kunnen we altijd wat van de Jezuiten leren. En dat hebben we dan ook maar gedaan.

Molière liet zijn vrek in l'Avare zeggen: de mens leeft niet om te eten — maar eet om te leven. Hij verwisselde deze waarheden natuurlijk van tijd tot tijd — en dat doen wij meestal ook. In theorie leren we elkaar, dat de mens niet bij brood alleen zal leven, maar bij het Woord Gods. In praktijk brengen we echter: de mens leeft om te eten en te drinken, te huwen en te flirten, want morgen sterft hij. En: op één been kan je niet lopen, neem er nog een, ze zijn voor de varkens niet gebrouwen. Maar om dit weer te neutraliseren zingen we volmondig: red mij van hen, die het ruim genot der wereld tot hun heilgoed achten, geen deel dan in dit leven wachten en maken van hun buik hun god.

Jong geleerd, oud gedaan zegt het spreekwoord. Wat wij onze kinderen zo vroeg mogelijk bijbrengen kunnen ze later moeilijk afleren. Mijn vader rookte nimmer — hij behield een goede smaak. En hij was dol op iets, dat goed smaakte. Maar ik heb hem nooit iets zien gebruiken, dat hem niet werd aangeboden. Zelfs dan zei hij twee van de drie keren: nee, dank-uwel. Alleen om zich te oefenen in het neen-zeggen. Maar als wij onze kinderen jong leren om in de kerk brutaalweg te snoepen, moeten we niet denken dat ze straks nog nee kunnen zeggen tegen alle geneuchten des levens, die hen aan alle kanten omringen.

Kom, waar zijn onze jeugdverenigingen, die nu eens spontaan een genotuleerd besluit nemen om niet langer in de kerk te snoepen? Kunnen onze mensen nog vasten? Kennen ze nog de onthouding — of staat dat woord niet meer in onze kerkelijke woordenboeken? Hebben wij nog jonge mannen en jonge vrouwen — of hebben wij alleen slampampers? Hebben wij nog predikanten, die van de kansel een zachtmoedige vermaning tegen deze calvinistische zonde kunnen kwijtraken — of zijn ze bang voor een verwijt in de kerkeraad, die de dienst pas laat aanvangen, wanneer de laatste pijp is leeggerookt?

Wij leven in een adembenemende tijd. We leven in een tijd, waarin de kerken wankelen op haar grondvesten. Een tijd, die we alleen doorkomen, wanneer we bidden en vasten om niet in verzoeking te vallen. Er is een generatie, die de buik vol heeft van de discrepantie tussen onze zuivere leer en onze onzuivere wandel. En die generatie wordt doodziek van onze platte gemeenzaamheid, waarmee wij in het huis Gods verkeren. Praten, lachen, fluisteren, schuifelen, te laat komen, snoepen, snoepen en snoepen — zo is ons vreetzame kerkvolk vandaag.

Als wij wéten dat God de Heere, buiten Jezus Christus, een verterend vuur is — zouden we dan onze vuile schoenen maar niet uitdoen op die heilige grond? Als wij wéten dat Gods huis een huis des gebeds zal heten — zouden we ons dan maar niet verdiepen in gebed en vasten, tot er verlossing volgt? Als wij beseffen dat God tegenwoordig is waar twee of drie van zijn gelovigen samenkomen — zouden we dan maar niet de hand op de mond leggen in plaats van in de mond te steken? Of — eh, geloven wij dat alles eigenlijk zelf niet eens?

D. W. L. Milo - Vierhouten

Vervolg van pagina 151

VERANTWOORDIN GEWEIGERD

teit, die er onder christenen behoort te zijn, niet betracht, snijdt in eigen vlees.

Ik wil hier duidelijk stellen dat ik dit alles meer dan beu ben.

Uit het evangelie heb ik geleerd dat we het goede in de medemens moeten zien en positief waarderen.

Dit geldt in bijzondere mate in de verhouding tot mede-christenen.

Wie van een broeder een vijand maakt, is gauw klaar; maar wie in de broeder, ook in de dwalende broeder, de gelovige blijkt zien, zal zijn houding daardoor mede laten bepalen.

Vanuit de erkenning van het goede, moeten we zo mogelijk anderen terecht helpen en nooit vergeten dat wat gelovigen van ongelovigen scheidt alleen maar genade is.

Dit betekent niet dat we grenzen gaan verdoezelen, maar dat we oog hebben voor het werk van Gods Geest in deze wereld.

Het is niet moeilijk mensen, die op een verkeerde weg zijn, verder op die weg te drijven en van consequentie tot consequentie voort te gaan.

Het is moeilijker de mensen terecht te brengen.

Christenen, zijn bescheiden mensen, die de wijsheid niet in pacht hebben, maar weten dat die hun gegeven moet worden en dat zij van anderen ook nog wel eens iets leren kunnen.

Wie geleerd heeft anderen uitnemender te achten dan zichzelf, voelt zich niet geroepen iedereen de les te lezen.

De broeders in Hoogeveen meenden te moeten strijden voor het behoud van de Gereformeerde Kerken en het gereformeerde leven.

Men beleeft opnieuw de „weelde van het gereformeerde zijn”.

In liefde tot de gereformeerde leer en kerkregering wensen we voor de broeders niet onder te doen.

Maar een ieder zie toe op welke wijze.

Als gereformeerde mensen zullen we opnieuw moeten leren wat nederigheid en ootmoed in een leven uit genade betekenen.

Wat hebben we aan gereformeerd, d.i. christelijk kerkelijk leven aan anderen ver- toond.

Met de tuchttoefeningen in 1944 en 1969 zijn we tot een schouwspel geworden.

Anderen en met name onze mede-christenen in de Hervormde Kerk hebben we allerm- inst tot jaloesheid verwekt.

De broeders daar, die erkennen dat er tucht in de kerk moet zijn, zeggen: „niet op de manier van de gereformeerden”.

Deze dingen gaan aan buitenstaanders niet voorbij.

Voor de volksmond is gereformeerd een le- lijk woord geworden.

Wie de gereformeerde belijdenis liefheeft, merkt dit met groot verdriet op en erkent een gezamenlijke schuld.

Wat is er van het eens zo trotse gebouw van het gereformeerde leven over.

Het is te hopen dat we onze les nu leren.

Het is onbegrijpelijk hoe men in Hooge- veen synodalen en christelijke-gereformeer- den en anderen de les leest, terwijl het eigen huis in brand staat.

Het is daarbij merkwaardig hoe de uiter- sten elkaar raken.

Want niet alleen uiterst rechts (Hoogeveen) maar ook ter linker zijde is men nog steeds bezig de wereld te verlossen.

Daar moeten de kerken zich uitspreken over allerlei kwesties van politieke en sociale aard en vallen alle landen en volken onder de kritiek.

Zoals je aan de ene kant het zoveelste be- toog hoort over kerk, vrijmaking en door- gaande reformatie, hoor je aan de andere kant steeds het refrain over de wereldvrede, ontwikkelingshulp, discriminatie, maatschap- pijveranderingen, revolutie e.d.

Zo lezen veel gereformeerden nog steeds anderen de les.

Intussen verslaan actie en reactie hun dui- zenden.

Dit alles in een tijd, waarin alle christenen, die het evangelie aanvaardden en zichzelf on- besmet willen bewaren van de wereld, elkaar meer dan ooit nodig hebben.

Uit het vorenstaande kan duidelijk zijn dat ik het appèl van Prof. Kamphuis ernstig heb genomen en probeerde een duidelijk ant- woord te geven.

Op de door hem aangewezen weg vinden we de vrede niet.

Voor de beslissingen van Hoogeveen, waar- door duizenden uit de kerk zijn gedreven kunnen we geen mede-verantwoordelijkheid dragen.

Nu men ons uitgeworpen heeft, hebben we er echt verdriet van, maar zijn ook blij dat we niet langer leven onder de verschrikke- lijke druk, die er al jaren was.

Intussen zijn we op een moeilijke weg ge- komen, die niet te overzien is.

Het volmaakte hebben we echt niet ge- vonden.

Maar één ding weet ik heel zeker: de zaak van onze Here Jezus Christus is niet gediend bij een verdere verstrooiing in een niet af- latende strijd waarin de rechte geestelijke onderscheiding ontbreekt.

Laten we hopen dat God het nog eens be- werkt, dat zij die in ons land het evangelie van zonde en genade onverkort willen bewa- ren, door de nood gedreven elkaar gaan zoeken en op de weg naar de eenheid mag een benoeming en waardering van Afscheiding, Doleantie of Vrijmaking geen verhindering zijn en hopen wij anderen te kunnen dienen met de rijkdom van ons belijden.

—o—

Kinderbescherming

Ook in de Stichting Gereformeerde Kinder- bescherming is het tot een breuk gekomen. Het is (nog) niet opportuun om over alles wat gebeurd is voor het zover kwam uit te weiden. Wél kunnen we zeggen dat een min- derheid in het bestuur der Stichting, het ver- trouwen heeft opgezegd in de overige be- stuursleden, omdat laatstgenoemden lid zijn van vrijgemaakte kerken, die op de synode van Hoogeveen niet mochten worden verte- genwoordigd.

Thans worden besprekingen gevoerd tussen beide groepen uit de Stichting om tot een billijke boedelscheiding te komen.

Intussen — nu ook het personeel schrifte- lijk heeft verklaard (de meerderheid van) het bestuur der Stichting niet meer als zo- danig te erkennen — moet aandacht worden geschonken aan de behartiging van de be- langden der kinderen, voor wie op een of an- dere manier, een Kinderbeschermingsmaat- regel moet worden getroffen en die tot een der uitgestoten kerken behoren.

Op een landelijke bijeenkomst van verte- genwoordigers dezer kerken (de Centrale Diakonale Conferentie) te Zwolle op 20 mei jl. is aan dit punt aandacht besteed en zijn te dien aanzien bepaalde aanbevelingen ge- daan. Als gevolg daarvan, is door een aantal leden der Stichting in wien het vertrouwen door de minderheid was opgezegd, de stoot gegeven tot de oprichting van de „Stichting Anno 1970 voor Gereformeerde Kinderbe- scherming en Maatschappelijk Werk”, opdat het werk der Kinderbescherming en wat daarmee samenhangt, in de buiten het ver- band geplaatste kerken kan doorgaan.

Voorlopig kan men zich voor het vragen van advies en hulp bij gezins- en opvoedings- moeilijkheden wenden tot de heer P. J. v. Doornen, Haldereng 53 te Bennekom, telef. 08389-4820. Ook zijn reeds stappen onder- nomen om minderjarigen — wanneer hun uit- huisplaatsing nodig is — in een passende om- geving op te vangen.

Collecten voor de Kinderbescherming in de buiten het verband geplaatste kerken blij- ven dan ook nodig! De opbrengst daarvan zal voorshands kunnen worden gestort ten name van J. Kaptein te Arnhem, postgiro 917913. op deze rekening kunnen ook donateurs, con- tribuanten en andere milde gevers hun bij- dragen voor dit werk overmaken.

Namens de (nieuwe) Stichting,
Prof. C. Veenhof, voorzitter
Mr. C. W. Bakker, secretaris
M. Kats, penningmeester
P. J. v. Doornen, alg. adj.

Unieke aanbieding

Het juli-augustusnummer van In de Rechte Straat, het maandblad van ds H. J. Hegger voor het getuigend gesprek met Rome, is een bijzonder nummer.

De hoofdinhoud is gewijd aan Engeland. Samen met een Mexicaanse ex-priester, br Molina, heeft ds Hegger in mei jl. een reis kris kras door Engeland gemaakt. Dit num- mer geeft indrukken en verhalen over dit bezoek, dat heel goed was voorbereid al ging het kris kras door het land. Ook in Engeland verschijnt tegenwoordig een in het Engels vertaalde editie van In de Rechte Straat.

Als totaal indruk van zijn bezoek aan En- gland schrijft ds Hegger, dat hij tot de ont- dekking gekomen is, dat het rooms katholie- ke stelsel nog lang niet dood is, maar taaie levenskracht bezit op de Britse eilanden. „Ik ben geschrokken van wat de nog maar pas uitgetreden ex-priester, drs K. Dolan, mij vertelde. Volgens hem is de konservatieve groep niet alleen in Engeland maar ook in de hele r.k. wereldkerk opnieuw aan de win- nende hand.”

Informatief ten aanzien van de inhoud en het streven van het blad In de Rechte Straat is dat wat ds Hegger op blz. 2 schrijft.

„Degenen die ons blad de laatste jaren gevolgd hebben, zullen bemerkt hebben dat onze houding en vooral de toon van ons blad veel milder is geworden. Dat kwam omdat de r.k. kerk in Nederland zulke diepe veranderingen heeft onder- gaan, veel opener en eerlijker is gewor- den, waardoor ook een gesprek over de verschilpunten mogelijk werd. In dit nummer treft u echter weer artikelen aan, die geschreven zijn in de stijl van mijn boek „Moeder, ik klaag u aan”. Ik meende opnieuw het r.k. stelsel te moeten ontmaskeren als een kollektief machtsstreven, dat boven de personen uitgaat, waarvoor je dan ook niemand tenvolle aansprakelijk kunt stellen, dus ook niet de bisschoppen of de paus. Ik neem aan dat zij het eerlijk menen, maar **het stelsel zelf** is oneerlijk en daarachter staat de vorst der duister- nis, staan demonische machten, die ver- blinden en het zicht op het Evangelie verduisteren.”

Dit juli-augustusnummer bevat veel goeds. Wij bevelen het van harte aan.

Bijzonder aardig is de volgende aanbieding. Wie zich vóór 15 september abonneert voor het jaar 1971, krijgt dit mooie juli-augustus- nummer plus de nog te verschijnen nummers van 1970 cadeau. Dit gebeurt na overschrij- ving van f 8,— (de abonnementsprijs voor één jaar) op giro 901.000 van „Stichting In de Rechte Straat” te Velp.

U kunt dit juli-augustusnummer ook afzon- derlijk bestellen. Prijs f 1,50 op dezelfde giro- rekening.

Deze unieke aanbieding wordt door de re- dactie van In de Rechte Straat gemotiveerd met de wens: we willen graag meer abonnees. Want „de stroom van linkse Schriftbeshou- wingen wordt steeds sterker en dreigt heel kerkelijk Nederland te overspoelen. Een on- bijbelse oecumene is bezig alles te vervlak- ken en uit te hollen. Wij menen dat ons blad een belangrijke rol kan spelen in deze hevige strijd die thans gaande is.”

Voor belangstellenden zij nog medegedeeld dat in het volgend nummer (van september) zal worden opgenomen o.a. een gedachten- wisseling tussen dr W. Aalders, de man van Theologie der Verontrusting, dr A. Noteboom en prof. dr H. R. Rookmaaker (vrijgem.) over: „Bestaat er een christelijke kultuurop- dracht?” Hoogst aktueel. Wie zou dit willen missen?

Voorts zal in het septembernummer een uitvoerige uiteenzetting worden opgenomen van de hand van ds T. Dekker, vrijgemaakt, over de vraag: „Wat is het adres van de ge- meente in een bepaalde plaats?”

Ten derde zal in dit nummer een betoog worden geplaatst van de Italiaanse ex-pries- ter, prof. dr Alimona. Hij betoogt: „Het harde concilie van Trente heeft de reformatie niet klein gekregen; het lijkt erop, dat het zachte, zich in allerlei oecumenische bochten wrin- gende Tweede Vatikaanse Concilie daar wel in slaagt.”

Het slotartikel zal zijn van ds Hendriksen in de serie: Van predikheer tot predikant, „Een woord van dank van ex-priester R. di Lorenzo, die klaar is gekomen met zijn theologische studies.

„Is het heerlijk om te bichten?” En zo voorts.

Ieder kan aan zo'n programma zien hoe fris en levend dit blad geredigeerd wordt. Midden in de vragen van onze tijd. Getuigend tegen Rome. Met het Evangelie der Schriften.

J. Meester

Een engelse ex-priester

Interessant is de visie van de Engelse ex-priester drs Kelvin Dolan, een van de mensen die ds Hegger in Engeland ontmoette. De heer Dolan had nog maar pas de r.k. kerk verlaten en kon dus de laatste inside-information geven over de ontwikkelingen in zijn kerk. Hij meende dat de konservatieve groep in de r.k. kerk weer aan de winnende hand is.

„Je kunt dat het beste zien aan kard. Heenan, de primaat van Engeland. Die had enkele jaren geleden nog wel eens een progressieve uiting, maar nu heeft hij zich weer volledig konservatief opgesteld en is een trouwe zoon van de paus, en volgt slaafs de aanwijzingen van Rome op. Kard. Heenan is een echte kerkpoliticus, een kerkdiplomaat die met alle winden meewaait. Je hoeft maar naar hem te kijken en je weet, wat de overheersende stroming is in de r.k. kerk.”

Wij lezen:

Volgens drs Dolan is er wel een betrekkelijke vrijheid van leer gekomen. Het geeft niets wat een priester denkt of beweert, mits hij maar niet het systeem aanvalt. Op theologisch gebied laat men de teugel zoveel mogelijk vieren, maar de disciplinaire teugels worden vanuit Rome steeds strakker aangetrokken. Zo is het ook te verstaan, dat het celibaat dat theologisch van zeer ondergeschikt belang is, in feite toch zulk een voorname rol speelt in de hedendaagse discussie. Het is een prestigekwestie geworden, waarmee het gezag van de paus is gemoeid.

Men zit in Rome ook heel erg in de maag met r.k. Nederland. Men is Nederland liever kwijt dan rijk, maar durft niet meer de ban over een heel land (het interdict) uit te spreken. Daarom hoopt men dat Nederland zelf in schisma zal gaan. Dan is men die rebelse dochter kwijt, want die revolutionaire geest van Nederlandse rooms-katholieken bedreigt de stabiliteit van de hele wereldkerk. Ze zouden graag dit lid amputeren, want de ziekte van de opstandigheid zou heel de kerk kunnen besmetten. Maar Rome zou al te zeer de wereldopinie tegen zich krijgen, wanneer ze in onze tijd zo iets zou doen. De oecumenische wind die Rome in eigen zeilen tracht te vangen, zou zich dan geheel tegen Rome keren.

De Nederlandse r.k. kerk is zich daar wel van bewust. Daarom kan zij veel riskeren. Maar het blijft alles bij elkaar een intens boeiend kerkelijk diplomatiek spel, een spel dat echter ook bloedernstig is en waarbij het geluk van duizenden op het spel wordt gezet.

Ook in Engeland is men gebeten op r.k. Nederland. Vele rooms-katholieken kunnen de naam „Holland” niet eens meer horen, dan worden ze al razend.

Een interessant voorbeeld van het feit dat het Rome gaat om de macht, is de liturgie. Vroeger was er geen sprake van dat je de moedertaal in de liturgie zou mogen gebruiken. Nu is het precies omgekeerd. Nu is de moedertaal in vele gevallen zonder meer verplicht. In beide gevallen gaat het dus om een wet en brengt Rome haar eigen gezag tot geldigheid tot in de verst afgelegene landen van de wereld. Rome beslist, Rome heerst.

We zien ook in diktatoriaal geregeerde landen zulke omwentelingen zich op de

zelfde manier voltrekken. Eerst was er de Stalinperiode. Hij werd verheerlijkt tot en mét. Toen kwam de destalinisatie. Van hoger hand werd bevel gegeven tot verwijdering van Stalinbeelden en -schilderijen. En de pers begon een verguizingscampagne tegen de tot gisteren zo hooggeëerde despoet. Daarna volgde weer een restalinisatie.

Wij zijn het met deze kijk op Rome eens. Rome is altijd een kerk-politieke macht geweest. Daarom als stelsel tot alle kwaad in staat als het gaat om haar doeleinden te bereiken. Haar doeleinden zijn altijd eigen macht over de zielen te behouden. In het licht van het evangelie is zo'n stelsel nimmer te verdedigen.

J. Meester

KERKNIEUWS

Beroepen: te Kaapstad (Z.-Afrika): ds. L. Douw te Enschede-Z.W.; te Zuidhorn: ds. J. Slotman te Urk-B; te Mussel: ds. R. T. Urban te Ferwerd en Hallum.

Aangenomen: naar Nijkerk: ds. J. van Ben them te Ulrum.

Ds. J. M. Kroes — Ds. J. M. Kroes, emeritus-predikant van Dalfsen, is buiten het verband geraakt. De kerkeraad van Dalfsen constateerde nl. dat ds. Kroes, die thans in

Opnieuw nam de HEERE een zoon en broer tot Zich, onze

LEENDERT

oud 20 jaar.

Maar die Uw grote naam belijden, vinden een schuilplaats aan Uw hart: zij zullen vrij van zorg en smart juichende zich in U verblijden ten allen tijde.

Psalm 5 : 6 (N.B.).

Zeist:

G. van Oord
L. J. van Oord-Hamoen

Utrecht:

Koos en Marianne

Canada:

Dick

Zeist:

Goof en Arth
Polien en Tom
Maarten
Diederik
Corliesje

Zeist, 20 augustus 1970
Hoog Kanje 1.

De begrafenis heeft plaats gehad op dinsdag 25 augustus op de Algemene Begraafplaats te Zeist.

Heden heeft God het leven van onze lieve man, vader, behuwd- en grootvader

LEENDERT VAN GEMEREN

tot Zich genomen.

Geboren 3 augustus 1903.

Rotterdam:

A. van Gemeren-Konijnenburg
P. van Gemeren

Ochten:

G. J. van der Sluis-van Gemeren
B. van der Sluis

Rotterdam:

A. Bennis-van Gemeren
Jac. Bennis
J. L. van Gemeren
S. van Gemeren-Stenis

Krimpen a/d IJssel:

J. E. S. Stout-van Gemeren
J. Stout

Rotterdam:

C. J. van Gemeren
J. H. van Gemeren-van der Have
A. H. de Leeuw-van Gemeren
G. H. de Leeuw
en kleinkinderen

Rotterdam, 23 augustus 1970
Dr. J. J. P. Oudsingel 32.

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgevonden.

Arnhem woont, de band met de gemeente te Dalfsen heeft verbroken, door voor te gaan in kerken buiten het verband, en daar ook ambtsdienst te verrichten.

Ds. G. van den Brink — Op zondag 30 augustus a.s. zal ds. G. van den Brink zich verbinden aan de kerk van Zwolle.

De bevestiging zal plaats hebben in de dienst van half negen in de Zuiderkerk, Zuiderkerkstraat hoek Van Karnebeekstraat. Bevestiger is ds. Z. G. van Oene.

In de diensten van half vijf (in de Zuiderkerk) en zeven uur (in de Christelijke Gereformeerde Kerk, Thorbeckegracht) zal ds. Van den Brink intrede doen.

Heerde — Benoemd (tot verlenen van hulpdiensten) ds. A. Veltman, em. pred. te Zeist.

ADRESSEN

Bodegraven-Woerden: scriba: Tj. H. Rodenhuis, C. v. Leeuwenstraat 21 te Woerden, tel. 03480-2576. **Emmeloord:** Geref. Kerk (vrijgemaakt-A): praeses ds. G. van Keulen; scriba: T. van der Heide, Skagerrak 64 te Emmeloord, tel. 05270-2774. **Breda:** Het telefoonnummer van ds. B. Telder, em. pred. van de kerk te Breda, adres: Noord-Houdringelaan 110 te Bilthoven, moet worden gewijzigd in 030-785631.

Met dank aan God voor al Zijn gunstbewijzen, delen wij U mede, dat wij 18 juli j.l. 25 jaar getrouwd waren.

Wij hopen dit feestelijk te herdenken met onze kinderen en kleinzoon op woensdag 2 september.

D. J. ALBERS
W. ALBERS-ROOK
DINY - HARRY
en MARCEL

Enschede, september 1970
Minkmaatstraat 188

Gelegenheid tot feliciteren:

's avonds na 7 uur in het „Parkhotel” (' Zwik) Hengelosestraat 200, Enschede.

Op 18 juli j.l. waren

Opa en Oma
ALBERS-ROOK

25 jaar getrouwd.

We gaan dit feest vieren op D.V. 2 september.

Dat de Here hen nog lang voor elkaar en voor mij mag sparen is de wens van hun kleinzoon
MARCEL

KAMPEN

Het bestuur van de Geref. lagere school „noord” (vrijgemaakt), aan de Wilhelminalaan 20 te Kampen, vraagt tegen 16 oktober a.s. of zo spoedig mogelijk daarna

een onderwijzer
voor klas 4
bevoegd voor j. en r.

Sollicitaties te richten aan het hoofd der school de heer T. Mollema, Wortmanstraat 22 te Kampen, tel. 0 5202 - 5682.

CONTACTBURO VOOR GEREFORMEERDEN,
Postbus 58, Den Helder.

Voor corr., vriendsch., kennism., enz. (Kerk-bladen en -boden worden verzocht deze adv. óók te plaatsen.)